

AUGUSTUS

EN DE KUNST VAN ZIJN TIJD

DOOR ANNIE N. ZADOKS-JOSEPHUS JITTA

DRIE EN TWINTIG September 1937 is het 2000 jaar geleden, dat te Rome geboren werd C. Octavius, die onder den eernaam Augustus in de wereldgeschiedenis voort zou blijven leven als een harer meest belangrijke en boeiende figuren. Hij was een achterneef van Julius Caesar en groeide op onder diens leiding en bescherming. Toen de samenzwering van Brutus en Cassius een einde aan Caesar's leven had gemaakt en daarmee zijn plannen tot vestiging eener alleenheerschappij had verijdeld, bleek in zijn testament Octavius als zoon te zijn aangenomen en tot erfgenaam van zijn vermogen te worden benoemd. C. Julius Caesar Octavianus luidt voortaan zijn naam. Achttien jaar is hij, als hij ijlings naar Rome tijgt om deze erfenis te aanvaarden, welbewust zich daarmee tevens op te werpen als erfgenaam van Caesar's politiek program en wreker van zijn dood; achttien jaar, een tengere en ziekelijke jongen, die echter tegenover zijn jeugdige onervarenheid en gebrek aan voldoende scholing een koel verstand, een ijzeren wil en een brandende eerzucht heeft te stellen en tevens wordt gestuurd door een eerlijke verontwaardiging over dezen gruwelijken moord. Eenendertig jaar is hij, in de eerste kracht van zijn leven, als hij heer en meester is geworden van heel het Romeinsche rijk.

In den tusschentijd heeft hij allereerst aan het hoofd van een leger de Senaat het ambt van consul afgedwongen; daarna heeft hij met Caesar's medeconsul Antonius en een onbetekenden derde een driemanschap gesloten, dat alle macht aan zich trok en ten slotte zich door de overwinning bij Actium van dezen geduchten mededinger bevrijd. In dezen eindstrijd had hij zich opgeworpen als hoeder der Romeinsche republikeinsche tradities tegenover de Oostersche en monarchale aspiraties van den inmiddels met Cleopatra gehuwden Antonius en was daarmee nog meer gestegen in de achting van het Romeinsche volk.

De feitelijke macht is nu in handen van Octavianus, thans is de wettelijke regeling van zijn positie aan de orde. In de senaatszitting van 13 Januari 27 v. Chr. legt hij zijn uitzonderlijke bevoegdheden neer, maar wordt door de Senaat bekleed met de tezamen schier al-omvattende ambten van consul, proconsul en volkstribuun; later zullen nog andere ambten worden toegevoegd, waaronder het opperpriesterschap. Princeps in Italië, imperator in de provincies, krijgt hij bovendien den titel Augustus, die zoowel het begrip Gezegende als Zegenbrenger inhoudt,¹⁾ en aan zijn positie een godsdienstige wijding geeft. Het Romeinsche keizerschap was geboren.

¹⁾ Zie Prof. Dr. F. Muller in Meded. Kon. Akad. afd. Lett. 1927.